

**NEPRIKLAUSOMA PROFSĄJUNGA
VALSTYBĖS ĮMONĖ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ**

2024-09-23

LR energetikos ministru

LR energetikos viceministru

VĮ IAE valdybai

VĮ IAE

- **Dėl Nepriklausomos profsąjungos dalyvavimo IAE Valdybos posėdžiuose.**

Prašome, kad protokole būtų pažymėtas mūsų prašymas kol nėra profsąjungos atstovo valdyboje, testi civilizuotą ir realų, o ne formalų dialogą. Tai yra mes prašome informuoti apie kiekvieno valdybos posėdžio datą ir darbotvarkę bei sudaryti galimybę dalyvauti valdybos posėdyje. Dėl dalyvavimo apimties spėsime atskirai.

- **Dėl komunikavimo.** Suprantame, kaip tai yra svarbu. Š. m. birželio mėn. energetikos ministru ir viceministru jau teko teikti LR Seimui klaidingą informaciją. Paneigimą profsąjunga, žinoma, savo ruožtu pateikė. To galima buvo išvengti, jei būtų tinkama tarpusavio komunikacija. Šiandien mes matome, situacija kartojasi. Energetikos ministerija, kuruojanti IAE uždarymo projektą, prieš profsąjungą atsivėrė tylos siena. Ir ne tik ministro ir viceministro lygmeniu. Tikimės, kad tai nėra atvejis, kuomet turime situaciją, kada valstybės tarnautojai dėl savo emocijų ignoruoja žmones. Labai tikimės, kad ši situacija nepasikartuos. Tai be galo svarbu, nes tuo atveju, jei mes nepasieksime tarpusavio susitarimo, būsime priversti kreiptis kaip į Lietuvos institucijas, taip ir į EK su konkrečių faktų išdėstymu, su savo pasiūlymais, kaip ištaisyti esamą situaciją IAE.

- **Dėl Imonės darbuotoju atlyginimo.** Po dvejų metų prašymų mums pagaliau sudarė galimybę susipažinti su Corn ferry duomenimis. Už tai atskirai dėkojame įmonės vadovybei. Mes taip pat paprašėme darbo tvarka suteikti papildomų palyginimų. Tikimės, kad tokia papildoma analizė bus naudinga mums visiems. Tuo pačiu atlikome ir savo rinkos analizę. Žinoma, kitu kampu. **Tikimės, jog visi esame suinteresuoti, kad IAE būtų ir ilgai išliktų patraukli darbovietė. Ir ne tik darbuotojams, kurie priimami į pozicijas su itin solydžiais 6-9 tūkst. dydžio atlyginimais ir, mūsų pastebėjimais, ne visada aiškios atrankos būdu bei**

neįleidžiant profsąjungos atstovo į atranką, nepaisant tvarkos, net stebėtojo teisėmis. IAE turėtų būti patraukti visų pareigybių darbuotojams.

Per paskutinius 8 mėnesius darbuotojų įmonėje sumažėjo apie 80. Trūksta darbininkų, patyrusių specialistų, kurie tiesiogiai dirba IAE uždarymo darbus. **Ir dirbantys įmonėje nemotyvuoti, trūksta vidinio teisingumo.**

Visagine veikia trys didelės įmonės. Tai IAE, Intersurgical ir Visagino linija (SBA). Visos jos konkuruoja dėl darbuotojų. Mes palyginome situaciją su atlyginimais ir personalu Interserdugal ir Visagino linijoje. Dažniausiai personalas, net ilgamečiai darbuotojai, atskaičius mokesčius gauna 800-850 eurų atlyginimą Visagino linijoje ir 800-850 Intersegucal. Tačiau Intersegucal, skaičiuojant vienos darbo valandos kainą, už darbą sumokama brangiau nei Visagino linijoje. Kadangi Visagino linijoje yra naktinė pamaina, o atlyginimai panašūs.

Šios verslo įmonės, siekiančios pelno, jau suprato personalo trūkumo priežastį ir bando spręsti problemą. Pavyzdžiui, Visagino linija jau siūlo darbą net moksleiviams – po tris valandas per dieną. Intersurgical organizuoja savo personalui kvalifikacijos kėlimo mokymus ir pan. Todėl tik laiko klausimas, kada šios įmonės taps konkurentabilios, pritraukiant darbuotojus.

Šį palyginimą pateikėme, nes stebime, kad iš esmės ir mūsų įmonėje bandoma formuoti tokią tendenciją, kurią paminėtos verslo įmonės jau bando keisti. **Manome, kad mūsų įmonėje – nekorektiškas darbo apmokėjimo sistemos taikymas.**

Per paskutinius keturis mėnesius iš Ignalinos AE išėjo daugiau nei trisdešimt darbuotojų. Vadinti pensinio amžiaus darbuotojo išėjimą planiniu būtų menkas pasiteisinimas. Faktas yra faktas. Pvz., Intersergucal vyriausiajam darbuotojui 72 metai ir jis motyvuotas toliau dirbti.

Kalbant apie IAE, mes pastebėjome ypač per paskutinius metus tokią tendenciją: vietoj taip reikalingų šaltkalvių, dozimetrininkų, projektų specialistų priimami abejotinos naudos vadybininkai su 6-9 tūkst. eurų atlyginimais. Manome, kad būtent todėl profsąjunga susiduria su pasipriešinimu dėl pakartotinio bazinių atlyginimų peržiūrėjimo nuo š.m. rugsėjo mėn. Šis pasiūlymas buvo pateiktas Nepriklausomos profsąjungos ir daugiau nei tūkstančio įmonės darbuotojų argumentais paremtu pasiūlymu, nes **dėl paminėtų abejotinos naudos įvedamų pareigybių tiesiog trūksta darbo užmokesčio fondo. Jis „suvalgomas“.** Pažymėtina, kad **brangiai kainuojančios pareigybės įvedamos dar net nepakeitus organizacinės struktūros.** Ogi šaltkalvių, dozimetrininkų pavyzdžiui, įmonei surasti šiandien sekasi sunkiai. Kadangi negrįžtamumo taškas šioje vietoje jau, deja, pasiektas. Gerų, kvalifikuotų specialistų atlyginimas nemotyvuoja. Ištaisyti situaciją dar įmanoma. Ir

reikia tai daryti, nes kitaip ir įmonės reputacija kenčia, ir silpninama Lietuvos derybinė pozicija dėl sekančios finansinės perspektyvos. Europos Komisijai teks pagrįsti ir projekto vykdymo atidėjimą nuo 2038 iki 2045 metų ir jo tolesnį finansavimą.

Dėl finansų, lėšų panaudojimo. Nuo šių metų pradžios Profsajunga transliuoja, kad adekvačiam visų daugiau nei 1500 Įmonės darbuotojų bazinių atlyginimų peržiūrėjimui trūksta apie 600 tūkst. eurų, ir, nežiūrint į tai, birželio- liepos mėn. išmokamos išėtinės kompensacijos dviem atleistiems šalių susitarimu darbuotojams, kurių bendra suma yra beveik 150 tūkst. Eurų. Kadangi įmonė atsisakė Nepriklausomai profsajungai pateikti tikslesnę informaciją apie bendrą išmokėtų kompensacijų sumą, taip pat informaciją, iš kokių lėšų buvo tai buvo išmokėta, teko kreiptis į kitas valstybės institucijas, kad tai patikrintų.

Manome, tai yra svarbu, nes Įmonė jau turėjo patirtį 2011 metais, kuomet teko grąžinti į valstybės išdą neteisėtai išmokėtų išėtinėms išmokoms daugiau nei milijoną litų. **Be to, EK nefinansuoja kompensacijas dėl atleidimo šalių susitarimu. Vadinasi, tam buvo panaudotos Lietuvos biudžeto lėšos, t.y. skirtos mokytojų, gaisrininkų, medikų atlyginimams.** Ne tai, kad profsajunga kelia tokius klausimus, tačiau ši situacija yra smūgis įmonės reputacijai ir Lietuvos derybinės pozicijos silpninimas žmonių atžvilgiu.

Dar dėl finansų panaudojimo. Pažeisdama Darbo kodeksą, įmonė nesuderino su profsajunga komandiruočių apmokėjimo aprašo. Pagal įmonės pateiktus duomenis vien komandiruotėms po Lietuvą, kurios trunka daugiau nei vieną dieną, važiuojant iš Vilniaus biuro į Visaginą ir atgal, 2023 metais buvo išleista net keli šimtai tūkstančių eurų. Įmonės patvirtintas Aprašas, ignoruojant mūsų pasiūlymus nė kiek neišsprendžia, bet dar labiau pagilina situaciją dėl nesaikaus lėšų panaudojimo komandiruotėms. O tai Lietuvos valstybės biudžeto pinigai.

Sveikatos draudimas. Šiuo metu pagal kolektyvinę sutartį galiojanti pašalpų tvarka kainuoja viso labo vidutiniškai apie 70-75 tūkst. per metus. Visiems darbuotojams: ir dėl ligos, ir gimus vaikui, ir laidotuvėms. Iš dalies kolektyvinė sutartis finansuojama EK. Darbuotojui nauda per metus vidutiniškai siekia apie 400 eurų. Norima šią ilgametę garatiją pakeisti į daugiau nei 800 tūkst. eurų kainuosiantį sveikatos draudimą, pagal kurį darbuotojams vidutiniškai gali atitekti viso labo po 250 eurų. Ir išmokų spektras kur kas mažesnis. Čia taip pat būtų panaudotos išimtinai Lietuvos biudžeto lėšos. Manome, tai mažų mažiausiai neūkiškas požiūris finansų naudojimo prasme.

Dėl įmonės teisinio statuso pakeitimo. Atsižvelgiant į ypač per paskutinius metus įmonės, valdybos, ministerijos veiksmus personalo atžvilgiu (priėmimas, atleidimas ir kt.), veiksmus darbo užmokesčio srityje, Nepriklausomos profsajungos požiūris dėl VĮ IAE pertvarkymo į UAB tapo dar labiau skeptiškas. Paskutiniu lašu tapo tai, kad į profsajungos

darbo tvarka pateiktus pasiūlymus stiprinti darbuotojų socialines garantijas per kolektyvinę sutartį, gavome iš ministerijos atsakymą, kad įmonė keisti kolektyvinės sutarties neketina. Dar daugiau, turime informacijos, kad Energetikos ministerija rekomendavo įmonei vėl grįžti prie vadinamojo generalinio direktoriaus įsakymu tvirtinamo socialinio paketo, pvz., įtvirtinant sutrumpintą dieną darbuotojams auginantiems vaikus iki trejų metų ir pan. Tai yra darbuotojams papildomas naudas tvirtinti apeinant Kolektyvinę sutartį. Būtų gerai, kad Energetikos ministerijos atstovai tai patvirtintų arba paneigtų.

Mes manome, kad socialinių garantijų sustiprinimas per Kolektyvinę sutartį šiuo laikotarpiu, savo ruožtu, teigiamai paveiktų pastaruoju metu smarkiai pablogėjusį mikroklimatą IAE darbuotojų kolektyve.

Dėl rizikos IAE uždarymo projektui. Profsąjungos pasiūlymai dėl situacijos gerinimo.

Nepriklausoma profsąjunga siekia realaus dialogo, kuris atneša gerų vaisių tiek įmonės rezultatams, tiek darbuotojams. Norėtume, kad įmonės vadovybės transliuojami žodžiai profsąjungai ir darbuotojams visgi neprasilenktų su veiksmais.

Esamoje situacijoje, kuomet įmonei vis sunkiau pritraukti ir išsaugoti darbuotojus, tik laiko klausimas, kada ne tik Seimo ir kitų valstybės institucijų lygmeniu bus nagrinėjamas priėmimo į darbą skaidrumo klausimas, lėšų paskirstymo ir personalo pritraukimo ir išsaugojimo situacija, kas dabar vyksta ir viešojoje erdvėje. Tik laiko klausimas, kada tai atitinkamai įvertins ir EK.

Dėl nesusietų su IAE uždarymu tikslų ir papildomų opcijų (ar tai dėl miglotos perspektyvos modulinio reaktoriaus statybos, projektų nesaikaus pabrangimo) palaidoti visą milijardinį uždarymo projektą būtų, manome, nusikaltimas prieš Lietuvą.

Dar galima pakeisti ir situaciją, ir mūsų įvardytas rizikingas tendencijas. Nepriklausoma profsąjunga vis dar yra pasiruošusi transliuoti žmonėms, darbuotojams, kad esame su darbdaviu ir valdyba išvien. **Tam tik reikia atsižvelgti į 1200 darbuotojų parašais paremtą prašymą dėl BA peržiūrėjimo nuo š.m. rugsėjo mėn. Tai būtų pirmas žingsnis ir neatidėliotinas.**

Dėl antrų ir paskeasnių neabejotinai susitarsime, kuomet galų gale pavyks susitarti ir susėsti prie derybų stalo dėl KS.

Pirmininkė
Nekrošienė

Ilona